

Mustaqbalka Ameerika iyo Luulyo 18, 2020 - Lambarka Saddexaad

Waxaa barakaysan indhaha wax arka iyo dhegaha wax maqla

Jeff Pippenger

2023-08-25

Khadadka dhaqdhaqaaqyadii dib-u-habaynta ayaa fure u ah fahamka “toddobada onkod” ee Muujintii tobnaad. “Toddobada onkod” waxay matalaan taariikhda xoojintii farriintii malaa’igta kowaad laga bilaabo Agoosto 11, 1840 ilaa Niyad-jabkii Weynaa ee Oktoobar 22, 1844. Cutubka tobnaad wuxuu bixiyaa saddex markhaati oo gudaha cutubka ku jira si ay u taageeraan fahamkan.

“Dhaqdhaqaaqii imaatinka ee 1840–44 wuxuu ahaa muujin sharaf leh oo ka timid xoogga Ilaah; farriintii malaa’igta koowaad waxaa la gaadhsiiyey saldhig kasta oo adeegga wacdinta ah oo dunida ku yaal, waddamo qaarkoodna waxaa ka jiray xiisaddii diineed ee ugu weynayd ee lagu arkay dhul kasta tan iyo Dib-u-Habayntii qarnigii lix iyo tobnaad; hase ahaatee, kuwaas waxaa ka sii weynaan doona dhaqdhaqaaqa xoogga badan ee hoos imanaya digniinta ugu dambaysa ee malaa’igta saddexaad.” *The Great Controversy*, 611.

Farriintii malaa’igta koowaad waxaa dunida loo geeyey laga bilaabo 1840 iyo wixii ka dambeeyey. Uriah Smith wuxuu soo bandhigayaa fahamkii hormuudka, isagoo waafaqsan Sister White. Smith wuxuu aqoonsan yahay in malaa’igtii koowaad timid 1798, wuxuuna muujinayaa in ay ahayd isla malaa’igtaas koowaad tii soo degtay 1840. Smith iyo hormuudyaduba si fudud uguma ay baraarugin kala duwanaanshaha u dhexeeya imaanshaha farriin iyo awood-siinteeda. Smith si cad ayuu u sheegayaa in markii malaa’igta ku xusan Muujintii toban ay hal lug saartay badda, tan kalena dhulka, ay taasi aqoonsanaysay farriinta dunida loo siday.

“Sidaas daraaddeed, sannadkii 1798 xannibaaddii ka hor taagnayd in la naadiyo maalinta Masiixa oo soo dhow waa ay dhammaatay; sannadkii 1798 waxaa billowday wakhtiga dhammaadka, waxaana laga qaaday shaabaddii kitaabka yar. Haddaba tan iyo muddadaas, malaa’igta Muujintii 14 waxay soo baxaysay iyadoo ku dhawaaqaysa in saacaddii xukunka Ilaah timid; waana tan iyo wakhtigaas sidoo kale in malaa’igta cutubka 10 ay istaagtay badda iyo dhulka dushooda, oo ay ku dhaaratay inaan wakhti dambe jiri doonin. Aqoonsigooda isku-mid ahaanshihiisa wax shaki ahi kama jiri karo; dhammaan doodaha lagu meeleeeyo midkoodna si isku mid ah ayay ugu filan yihiin tan kan kale. Looma baahna inaan halkan ku galno wax dood ah si aan u muujinno in jiilka haatan jooga uu goob-joog u yahay rumoobidda labadan waxsii sheegidood. Wacdintii imaatinka, gaar ahaan intii u dhexaysay 1840 ilaa 1844, waxaa ka bilaabmay rumoobiddoodii buuxda oo faahfaahsan. Mawqifka malaa’igtan, iyadoo hal lug saaran badda ta kalena saaran dhulka, wuxuu tilmaamayaa baaxadda weyn ee gaadhista ku dhawaaqiddeeda ee badda iyo berrigaba. Haddii farriintan loogu talagalay dal keliya oo qura, waxaa ku filnaan lahayd in malaa’igtu mawqifkeeda ka qaadata dhulka oo keliya. Laakiin waxay hal lug saartay badda, taas oo aynu ka garan karno in farriinteedu ka tallaabi doonto badweynta, oo ay ku fidi doonto quruumaha kala duwan iyo qaybaha dunida;

gunaadkan waxaa sii xoojinaya xaqiiqada ah in ku dhawaaqistii Imaatinka ee kor lagu xusay ay gaadhay saldhig kasta oo hawlgal-masiyeed oo dunida ku yaal. Arrintan wax dheeraad ah ka eeg cutubka 14.” Uriah Smith, Thoughts on Daniel and the Revelation, 521.

Sidaas daraaddeed, aayadda koowaad ee cutubka tobnaad waxay tilmaamaysaa Agoosto 11, 1840, waayo waqtigaas dhammaadkii la sii sheegay ee awood-sarrayntii Cismaaniyiinta ayaa joogsaday si waafaqsan sii-sheegidda ku jirta Muujintii sagaal. Sister White waxay tidhaahdaa:

“Sannadkii 1840 rumoobid kale oo cajiib ah oo wax sii sheegiddu ku rumowday ayaa kicisay danayn baahsan. Laba sano ka hor, Josiah Litch, oo ka mid ahaa adeegayaashii hormuudka ka ahaa wacdinta imaatinka labaad, ayaa daabacay fasiraad ku saabsan Muujintii 9, isaga oo sii sheegay burburka Boqortooyadii Cismaaniyiinta. Sida ku cad xisaabaadkiisa, quwadani waxay ahayd in la afgambiyo... 11kii Agoosto, 1840, markaas oo awoodda Cismaaniyiinta ee Konstantinobol la filan karo in la jebiyo. Taasna, anigu waxaan rumaysanahay, waxaa la ogaan doonaa inay sidaas tahay.”

“Waqtigii saxda ahaa ee la cayimay, Turkigu, isagoo u maraya safiirradiisa, wuxuu aqbalay ilaalinta quwadihii isbahaystay ee Yurub, sidaas darteedna wuxuu isu geliyey gacanta xukunka quruumaha Masiixiyiinta ah. Dhacdadu si buuxda ayey u rumoowday sidii wax sii sheegiddu ahayd. Markii arrinkaas la ogaaday, dad tiro badan ayaa ku qancay saxnaanta mabaadi’da fasiraadda wax sii sheegidda ee ay qaateen Miller iyo saaxiibbadiis, waxaana dhaqdhaqaaqii imaatinka lagu siiyey dardar yaab leh. Rag waxbartay oo maqaam leh ayaa la midoobay Miller, labadaba ku wacdinta iyo ku daabicidda aragtiyihiiisa, waxaana intii u dhexaysay 1840 ilaa 1844 shaqadu si degdeg ah ugu fidday.” The Great Controversy, 334, 335.

Aayadda koowaad ee cutubka tobnaad waa 1840, oo aayadda tobnaadna waxa aynu ku aragnaa Yooxanaa oo si qadhaadh u niyad jabay Oktoobar 22, 1844. Yooxanaa wuxuu matalay kuwii fariinta kitaabka yar dunida gaadhsiiyey, balse kaliya la kulmay niyad-jabkii qadhaadhaa ee Oktoobar 22, 1844. Aayadda koowaad ilaa aayadda tobnaad waxay ka dhigan yihiin taariikhda 1840 ilaa 1844. Taasu waa markhaati gudaha ah oo ka mid ah cutubka tobnaad.

Markhaatiga kale waa Yooxanaa oo cuna kitaabka yar, oo afkiisa ku macaan, taasoo ka dhigan aqbalaaddisii farriintii Agoosto 11, 1840; dabadeedna waxay calooshiisa ku noqotay qadhaadh markii ay dhacday Niyad-jabkii Weynaa ee Oktoobar 22, 1844.

Waxaan kitaabtii yarayd ka qaaday gacanta malaa’igta, oo waan cunay; afkaygana waxay ugu macaanayd sida malab; laakiin goortii aan cunay dabadeed, calooshaydu way qadhaadhatay. Muujintii 10:10.

Aayadda tobnaad waxay hal aayad gudaheeda ku metelaysaa taariikhdiisii 1840 ilaa 1844 oo dhan. Taasi waa maragga labaad ee gudaha ee cutubka ku jira oo muujinaya in “onkodyada toddobada ah” ay metelaan taariikhdaas. Sister White hore ayay u caddaysay in “onkodyada toddobada ah” ay metelaan soo-bandhigidda dhacdooyinkii dhacay intii lagu jiray farriimihii malaa’igta koowaad iyo tan labaad. Farriintii malaa’igta labaad waxay ku dhammaatay niyad-jabkii weynaa, sidaas darteed “onkodyada toddobada ah” waxay metelaan isla taariikhdaas. Saddex marag oo gudaha ah ayaa taageeraya runta ah in taariikhda laga bilaabo Agoosto 11, 1840 ilaa Niyad-jabkii Weynaa ee

Oktoobar 22, 1844 ay tahay taariikhda nebiyadeed ee lagu adkaynayo Muujintii cutubka tobnaad.

Markaas aayadda ugu dambaysa, si waafaqsan runta la xidhiidha “toddobada onkod,” ayaa amar la bixiyaa in farriinta la soo bandhigo, iyo in taariikhdiis lafteedu ay tahay in dib loo celiyo.

Oo wuxuu igu yidhi, Waa inaad haddana wax sii sheegtaa quruumo badan, iyo ummado, iyo afaf, iyo boqorro hortood. Muujintii 10:11.

Toddobada onkod waxay tilmaamayaan in bilowgii Adventism-ka, oo ka bilaabmay markii farriintii lagu furay “wakhtiga dhammaadka” la siiyey awood, uu sawiri doono dhammaadka Adventism-ka marka farriintii lagu furay 1989 la siin doono awoodda ay leedahay soo-degista, ma aha tan malaa’igta Muujintii toban, balse tan malaa’igta soo-degaysa ee Muujintii siddeed iyo toban. Malaa’igta Muujintii siddeed iyo toban waxay soo degtay Sebtembar 11, 2001, oo hadda waxaan ku sii dhowaanaynaa gabagabada ku-celcelinta taariikhiga ah ee 1840 ilaa 1844.

U fiirsashooyinkan ku saabsan cutubka tobnaad waxay sannado badan ku jireen goobta dadweynaha. Waxa aan marna la garanayn ilaa dhowaan ayaa ah in taariikhdaas quduuska ah ay ku dhex duugan tahay taariikh kale oo quduus ah. Taariikhdaas waxaa aqoonsan doona oo keliya kuwa aqbala mabda’a Alfa iyo Oomega, kaas oo dhammaadka wax ku aqoonsada bilowga wax. Taariikhda ku dhex duugan taariikhda quduuska ah waxay ka bilaabataa niyad-jab, waxayna ku dhammaataa Niyad-jabkii Weynaa. Taariikhda 1843 ilaa 1844 waa xariiq taariikheed oo gaar ah oo ku jira, hase yeeshee ka duwan, taariikhda 1840 ilaa 1844. Sister White iyo Masiixuba labaduba waxay ka hadlaan xariiqdan taariikheed.

“Dhammaan farriimaha la bixiyey intii u dhexaysay 1840–1844 waa in hadda si xoog leh loo muujiyo, waayo waxaa jira dad badan oo jihadoodii lumiyey. Farriimaha waa in loo geeyo kaniisadaha oo dhan.

Masiixu wuxuu yidhi, “Indhihiinnu waa barakaysan yihiin, waayo way arkaan; dhegihiinnuna waa barakaysan yihiin, waayo way maqlaan. Runtii waxaan idinku leeyahay, nebiyo badan iyo rag badan oo xaq ah ayaa jeclaystay inay arkaan waxyaalaha aad aragtaan, laakiinse ma ay arag; oo ay maqlaan waxyaalaha aad maqashaan, laakiinse ma ay maqal” [Matt. 13:16, 17]. Waxaa barakaysan indhaha arkay waxyaalihii la arkay sannadihii 1843 iyo 1844.

“Farriintii waa la bixiyey. Oo dib-u-dhacna yaanu ku iman ku celcelinta farriinta, waayo calaamooyinka wakhtiyada way rumoobayaan; shaqada xidhitaankuna waa in la dhammeeyo. Shaqo weyn ayaa lagu qaban doonaa wakhti gaaban gudaheed. Farriin ayaa dhawaan lagu bixin doonaa amarka Ilaah oo isu beddeli doonta qaylo weyn. Markaasaa Daanyeel istaagi doonaa meeshiisii saamiga ahayd, si uu maraggiisa u bixiyo.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

“Nebiyadii iyo kuwii xaqa ahaa waxay jeclaayeen inay arkaan waxyaalahaas” oo “la arkay 1843 iyo 1844.” Ciise wuxuu taariikhdan quduuska ah ku xusay laba injiil, hase yeeshee xus kasta wuxuu ku jiray duruufo kala duwan.

Oo wuxuu kula hadlay waxyaalo badan masallo, isagoo leh, Bal eega, beerrey baa baxay inuu wax beero; oo intuu beerayay, iniino qaarkood waxay ku dheceen jidka agtiisa, shimbirrihuna

way yimaadeen oo way cuneen. Qaarkoodna waxay ku dheceen meelaha dhagaxa leh oo aan ciid badani ku jirin; markiiba way soo baxeen, maxaa yeelay carradu qoto dheer ma lahayn. Qorraxdu markay soo baxdayna way gubteen; oo xidid ma lahayn aawadeed way engeegen. Qaarkoodna waxay ku dheceen qodxan dhexdood; qodxantiina way koreen oo ceejiyeen. Kuwo kalena waxay ku dheceen dhul wanaagsan, oo waxay dhaleen midho, qaar boqol laab, qaar lixdan laab, qaarna soddon laab. Kii dhego wax lagu maqlo leh ha maqlo. Markaas xertiisii ayaa u timid oo ku tidhi, Maxaad iyaga masallo ugula hadashaa? Isaguna waa u jawaabay oo ku yidhi, Maxaa yeelay waxaa laydin siiyey inaad ogaataan waxyaalaha qarsoon oo ku saabsan boqortooyada jannada, laakiinse iyaga lama siin. Waayo, ku alla kii haysta waa la siin doonaa, wuuna sii badnaan doonaa; laakiinse kii aan haysan, xataa wuxuu haysto waa laga qaadi doonaa. Sidaas daraaddeed ayaan masallo ugula hadlaa, maxaa yeelay iyagoo wax arkaya ma arkaan; iyagoo wax maqlayana ma maqlaan, mana gartaan. Oo iyaga waxaa ku rumoobaya waxsii sheegiddii Ishacyaah ee leh, Maqal baad maqli doontaan, mana garan doontaan; wax arkid baad arki doontaan, mana fiirsan doontaan. Waayo, qalbiga dadkan waa qallafsanaaday, dhegahooduna way culus yihiin xagga maqalka, indhahoodana way isku qariyeen; waaba intaasoo ay indhahooda ku arkaan, oo dhegahooda ku maqlaan, oo qalbigooda ku gartaan, oo ay soo noqdaan, anna aan bogsiiyo. Laakiinse waxaa barakaysan indhihiinna, waayo, way arkaan; iyo dhegihiinnaba, waayo, way maqlaan. Runtii waxaan idinku leeyahay, Nebiyo badan iyo rag xaq ah ayaa damcay inay arkaan waxyaalaha aad aragtaan, mana ay arag; oo inay maqlaan waxyaalaha aad maqashaan, mana ay maqal. Matayos 13:3–17.

Ciise markuu Matayos kaga hadlayo saamaynta Erayga Ilaah, oo dadka ugu yeedhayo inay “maqtaan,” wuxuu tilmaamayaa in reer La’odikiya oo diidaya farriinta ay nebiyadu jeclaayeen inay arkaan, lagu matalay Ishacyaah cutubka lixaad. Future for America ayaa marar badan soo bandhigtay Ishacyaah lix iyadoo lagu eegayo macnaha Sebtembar 11, 2001, waayo weerarkii Islaamku qaaday maalintaas waxaa ku soo degay malaa’igtii xoogga badnayd ee Muujintii siddeed iyo tobnaad, oo dhulka ku iftiimisay ammaanteed. Nebiyadu dhammaantood way isku waafaqsan yihiin, oo aayadda saddexaad ee Ishacyaah lix waxaan ka helaynaa tixraaca tooska ah ee isla malaa’igtaas.

Sannaddii boqor Cusiyaah dhintay ayaan weliba arkay Rabbiga oo ku fadhiya carshi, sarreeya oo la kor qaaday, oo go’iisa qarkiisuna macbudkii buuxiyey. Oo korkiisa waxaa taagnaa seraafiimtii; mid kastaaba wuxuu lahaa lix baal; laba ayuu wejigiisa ku daboolay, laba ayuu cagihiisa ku daboolay, oo laba ayuu ku duulay. Midna wuxuu ugu dhawaaqay kan kale, oo wuxuu yidhi, Quduus, quduus, quduus waxaa ah Rabbiga ciidammada; dhulka oo dhammuna ammaantiisa wuu ka buuxaa. Ishacyaah 6:1–3.

Dhulka waxaa iftiimaya ammaantiisa marka malaa’igta Muujintii siddeed iyo tobnaad soo degto, Ishacyaahuna wuxuu ina siinayaa fure kale oo muhiim ah markii uu noo sheego in araggiisii meesha quduuska ahi dhacay sannaddii Boqor Cusiyaah dhintay. Boqor Cusiyaah wuxuu isku dayay inuu macbudka gudaheeda ka qabto hawsha wadaad. Siddeetan wadaad iyo wadaadkii sare ayaa ka hor istaagay inuu sidaas sameeyo ilaa Rabbigu foooddiisa baras kaga dhuftay. Wuxuu helay calaamadda bahalka sababta oo ah wuxuu isku dayay inuu isku daro awooddiisii dawladeed iyo awoodda kaniisadda. Isla markiiba ma uu dhiman; carshigii waa laga qaaday, mid kale ayaa lagu

beddelay, dabadeedna muddo ka dib ugu dambayntii wuxuu dhintay Sebtembar 11, 2001. Kaniisadda Adventist-ku si tartiib tartiib ah ayey u dhimataa sidii ay kaniisaddii Yuhuuddu u dhimatay wakhtigii Masiixa. Laakiin Sebtembar 11, 2001 Adventism-ka, oo hore u diiday farriintii lixda aayadood ee ugu dambeeyey Daanyeel kow iyo tobnaad, wuxuu ku dhammaaday sidii geeskii Protestant-ka ee Maraykanka, kuwa Ishacyaah matalayayna markaas ayaa loogu yeedhay inay qaadaan farriinta uu matalayo codkii kowaad ee Muujintii siddeed iyo tobnaad.

Markaasaa Casaryaah oo wadaadkii ahaa ayaa daba galay isagii, waxaana la socday siddeetan wadaad oo Rabbiga ah, oo ahaa rag geesiyaal ah. Oo iyaguna way ka hor yimaadeen Boqor Cusyaah, oo waxay ku yidhaahdeen, Cusyaahow, adiga kuguma habboona inaad Rabbiga foom u shidid, laakiinse waxaa iska leh wadaaddada oo ah wiilashii Haaruun, kuwa loo quduus yeelay inay foom shidaan. Ka bax meesha quduuska ah, waayo, waad xadgudubtay; taasuna xagga Rabbiga Ilaah kaaga ahaan mayso sharaf. Markaasaa Cusyaah cadhooday, isagoo gacanta ku haysta weelkii fooma si uu foom u shido; oo intuu wadaaddadii u cadhooday, ayaa isla markiiba baraskii kaga soo baxay fooddiisa wadaaddada hortooda, gurigii Rabbiga gudaheeda, meeltii allabariga fooma agteeda. Markaasaa Casaryaah oo ahaa wadaadkii sare, iyo wadaaddadii oo dhanba, isagii fiiriyeen; oo bal eeg, baras baa fooddiisa ka muuqday, markaasay halkaas ka eryeen; oo isna wuu ku degdegay inuu baxo, maxaa yeelay Rabbigu wuu ku dhufay. Oo Boqor Cusyaah wuxuu barasle ahaa ilaa maalintii dhimashadiisa, wuxuuna deggenaa guri gooni ah, isagoo barasle ah; waayo, waxaa laga gooyay gurigii Rabbiga. Oo Yootam oo ahaa wiilkiisii ayaa mas'uul ka ahaa gurigii boqorka, isagoo xukumayay dadka dalka. 2 Taariikhdiisii 26:17–21.

Waxaa muhiim ah in la garto in geeskii Protestantism-ka laga qaaday kaniisadda Seventh-day Adventist 11-kii Sebtembar, 2001, waayo waxaa jira saddex qodob oo asaasi ah oo ku saabsan furfuridda shaabbadda farriinta Muujintii maalmaha ugu dambeeya. Midkood waa taariikhda isbarbar socota ee geeska Jamhuuriyadnimada iyo geeska Protestantism-ka. Qodobka kale ee ay tahay in la garto waa muhiimadda toddobada kaniisadood, dabcan qodobka saddexaadna waa “toddobada onkod.” Saddexdan qodob ee nebiyadeedba waxay ka kooban yihiin farriinta hadda la furfurayo shaabbaddeeda, waana lagama maarmaan in la garto in sidii kaniisaddii Yuhuudda looga gudbay wakhtigii Masiixa, ayaa Adventism-kana looga gudbay “maalmaha ugu dambeeya.”

Ishacyaah wuxuu iskiis isu soo bandhigay inuu fariin u qaado dadka Ilaah doortay ee aan daacad u ahayn ee taariikhdiisa ku jiray, Ciisena wuxuu adeegsadaa isla erayadaas si uu ula hadlo isla xaaladdaas taariikhdiisa ku jirtay. Dad axdi ahaan loo doortay ayaa la dhaafayaa, wayna diidaan inay “maqlaan” oo la bogsiiyo.

Oo wuxuu yidhi, Tag, oo dadkan ku dheh, Hubaal waad maqli doontaan, laakiinse waxba ma garan doontaan; hubaal waad arki doontaan, laakiinse waxba ma fahmi doontaan. Qalbiga dadkan ka yeel buurbuuran, dhegahoodana ka yeel culus, oo indhahoodana xidh; waaba intaasoo ay indhahooda wax ku arkaan, oo dhegahoodana wax ku maqlaan, oo qalbigoodana wax ku gartaan, oo ay soo noqdaan, oo la bogsiiyo. Ishacyaah 6:9, 10.

Hawsha Ishacya qaadaa waa hawshii Yooxanaa iyo Yexesqeel qaadeen markii ay cuneen kitaabkii yaraa. Waxay gudbiyaan farriin canaan ah oo ku socota dad axdi lagu doortay oo ku jira habka ah

in afka Rabbiga laga mantago. Markii labaad ee Ciise tixraaco taariikhda nebiyadii iyo kuwii xaqa ahaa ay jeclaayeen inay arkaan, waxaa qoray Luukos.

Oo adiguna, Kafarna'umay, kan samada kor loo qaaday, waxaa lagugu soo dejin doonaa cadaabta. Kii idin maqlaa aniguu i maqlaa; kii idin quudhsadana aniguu i quudhsadaa; kii aniga i quudhsadana wuxuu quudhsadaa kii i soo diray. Markaas toddobaatankii waxay farxad ku soo noqdeen, iyagoo leh, Sayidow, xataa jinniyaduba magacaaga ayay nooga dambeeyaan. Oo wuxuu ku yidhi, Waxaan arkay Shaydaan isagoo sida hillaaca samada uga soo dhacaya. Bal eega, waxaan idin siiyey amar aad ku tumanaysaan abeesooyin iyo dabaqalloocyo, iyo xoogga cadowga oo dhan; oo innaba wax idin yeeli maayaan. Habase yeeshee, taas ha ku farxina in ruuxyadu idinka dambeeyaan; laakiinse ku farxa in magacyadiinnu samada ku qoran yihiin. Saacaddaas qudheeda Ciise ruuxa ayuu ku farxay, oo wuxuu yidhi, Aabbow, Rabbiga samada iyo dhulkow, waan kugu mahadnaqayaa, maxaa yeelay waxyaalahan waxaad ka qarisay kuwa xigmadda leh iyo kuwa miyirka leh, oo waxaad u muujisay dhallaanka yaryar; saasay tahay, Aabbow, waayo, taas waa wixii hortaada ku wanaagsanaa. Wax walba Aabbahay ayaa ii dhiibay; oo ninna ma yaqaan Wiilka cidduu yahay, Aabbaha mooyaane; oo ninna ma yaqaan Aabbaha cidduu yahay, Wiilka mooyaane, iyo kii Wiilku doonayo inuu isaga u muujiyo. Markaasuu xertiisii u jeestay, oo gooni ula hadlay, isagoo leh, Waxaa barakaysan indhaha arka waxyaalaha aad aragtaan. Waayo, waxaan idinku leeyahay, nebiyo iyo boqorro badan ayaa damcay inay arkaan waxyaalaha aad aragtaan, mana ay arkin; oo inay maqlaan waxyaalaha aad maqashaan, mana ay maqal. Luukos 10:15–24.

Mar kale, macnaha guud ee barako la xidhiidha kuwa leh mudnaanta ay ku arkaan wixii ay kuwa xaqa ahi jeclaayeen inay arkaan, waxa uu khuseeyaa dad axdi leh oo la doortay kuwaas oo laga gudbayo oo aan doonayn inay “maqlaan.” Sister White waxay tixraacaysaa xukunkii Masiixu ku cambaareeyey Kafarna'um, taas oo astaan u ah diidmada iftiin weyn, waxayna xoogga saartay Adventism-ka iyada oo canaanta ka dhanka ah Adventism-ka ku dhex dhigtay [qawsyo.]

“Carruurta Ilaah ee magac-u-yaalka ah dhexdooda, samir intee yar baa la muujiyey, erayo qadhaadh intee badan baa la sheegay, eedayn intee badan baa lagu dhawaaqay oo ka dhan ah kuwa aan rumaysadkeenna ka tirsanayn. Kuwo badan waxay u arkeen kuwa kaniisadaha kale ka tirsan inay yihiin dembilayaal waaweyn, halka Rabbigu uusan sidaas u arkin. Kuwa sidaas u arka xubnaha kaniisadaha kale, waxay u baahan yihiin inay is-hoosaysiiyaan gacanta xoogga badan ee Ilaah hoosteeda. Kuwii ay xukumayaan waxa laga yaabaa inay heleen iftiin aad u yar, fursado iyo mudnaan aad u kooban. Haddii ay heli lahaayeen iftiinkii ay heleen xubno badan oo kaniisadahayaga ka mid ahi, waxa laga yaabaa inay si ka sii weyn u horumari lahaayeen, oo ay rumaysadkooda si ka sii wanaagsan ugu meteli lahaayeen dunida. Kuwii ku faana iftiinkooda, haddana ku guuldarraysta inay ku socdaan, Masiixu wuxuu ka leeyahay, ‘Laakiin waxaan idinku leeyahay, Maalinta xukunka waxaa Turos iyo Siidoon uga dulqaad badan doonta idinka. Adiguna, Kafarna'um [Seventh-day Adventists, oo helay iftiin weyn], oo samada loo sarraysiiyey [dhanka mudnaanta], waxaad hoos ugu dhici doontaa jahannamo; waayo, hadday shuqulladii xoogga badnaa oo lagugu dhex sameeyey lagu samayn lahaa Sodom, ilaa maanta way sii jiri lahayd. Laakiin waxaan kuu leeyahay, Dhulka Sodom ayaa maalinta xukunka ka dulqaad badan doona adiga.’ Wakhtigaas Ciise ayaa jawaabay oo yidhi, ‘Waxaan kuugu mahadnaqayaa, Aabbow, Rabbiga samada iyo dhulka, maxaa yeelay

waxyaalahaas ayaad ka qarisay kuwa xigmadda leh oo miyirka leh [sida ay iyagu isu qiyaasaan], oo waxaad u muujisay dhallaanka.”

“Oo haddaba, maxaa yeelay waxaad samayseen shuqulladan oo dhan, ayaa Rabbigu leeyahay, aniguna waan idinla hadlay, anigoo aroor hore kacaya oo hadlaya, laakiinse idinma aydin maqlin; waan idiin yeedhayna, laakiinse idinma aydin jawaabin; sidaas daraaddeed gurigan magacayga loogu yeedho, oo aad isku hallaysaan, iyo meeshii aan idinka siiyey idinka iyo awowayaashiinba, waxaan ku samayn doonaa sidii aan Shiiloh ugu sameeyey. Oo hortaydaan idinka xoori doonaa, sidii aan u xooriyey walaalihiin oo dhan, kuwaas oo ah farcankii Efrayim oo dhan.” Review and Herald, August 1, 1893.

“Shuqulladii xoogga badnaa” ee lagu dhex sameeyey Adventism-ka waxay ahaayeen shuqulladii ay ragga xaqa ah iyo nebiyadu jeclaayeen inay arkaan oo maqlaan. Shuqulladaas xoogga badan waxaa lagu metelay taariikhadii 1843 iyo 1844 markii la naadiyey farriintii Qaylada Habeenbadhka. Adventism-ku wuu diiday taariikhdooda, gaar ahaan taariikhadii 1843 iyo 1844. Waa taariikh ku bilaabmaysa kuna dhammaanaysa niyad-jab, isla markaana ah taariikh loogu talagalay inay ku hoggaamiso iyaga dhulka laga dhigi doono cusub.

“Iftiin dhalaalaya ayaa gadaashooda laga taagay bilowgii jidka, kaas oo malaa’ig ii sheegtay inuu ahaa ‘qayladii saqda dhexe.’ Iftiinkaasu jidka oo dhan ayuu ka ifay, wuxuuna cagahooda u iftiiminayay si aanay u turunturoonin.

“Hadday indhahooda ku sii hayn lahaayeen Ciise, kan hortooda wax yar ka xigay, oo ku hoggaaminayay magaalada, way ammaansanaayeen. Laakiin wax yar ka dib qaar baa daalay, oo waxay yidhaahdeen magaaladu aad bay u fog tahay, waxayna filayeen inay mar hore galeen. Markaas Ciise wuxuu ku dhiirrigelin jiray isagoo kor u qaadaya gacantiisa midig ee ammaanta leh, waxaana gacantiisa ka soo bixi jiray iftiin lulumaya oo ka dul babanaya kooxdii advent-ka, markaasay ku qaylin jireen, ‘Alleluia!’ Qaar kalena si fudud oo degdeg ah bay u diideen iftiinkii ka dambeeyey, oo waxay yidhaahdeen in aanu Ilaah ahayn kii sidaas fog u soo hoggaamiyey. Iftiinkii ka dambeeyey waa bakhtiyey, cagahoodina wuxuu uga tegey gudcur buuxa, markaasay turunturoodeen, oo waxay waayeen araggii calaamadda iyo kii Ciise, dabadeedna jidkii ayay ka dhaceen iyagoo ku dhacay dunida mugdiga ah oo sharka leh ee hoose.” Early Writings, 15.

Waxa Libaaxa qabiilka Yahuudah uu hadda furfurayo waa taariikhda 1843 iyo 1844. “Toddobada onkod” waxay matalaan 1840 ilaa 1844, hase ahaatee muddadaas waxaa ku jira taariikh aad u gaar ah oo tan iyo bilowgii taariikhda axdiga lagu sii hormariyey astaamo hore u sii muujinaya. Mid kasta oo ka mid ah dhaqdhaqaaqyada dibu-habaynta ahi waxay isu barbar socdaan, iyagoo leh isla calaamadaha jidka. Haddii ay midba midka kale ka duwanaan lahaayeen, Shayddaan wuxuu u samayn lahaa qorshe weerar oo ka duwan dhaqdhaqaaq kasta oo dibu-habayn ah, laakiin marnaba sidaas ma sameeyo.

“Laakiin Shayddaan ma uu fadhiyin isagoo aan waxba qaban. Haddaba wuxuu isku dayay wixii uu ku isku dayay dhaqdhaqaaq kasta oo dib-u-habayn ah oo kale—inuu dadka khiyaaneeyo oo baabbi’iyo isaga oo u soo bandhigaya wax been-abuur ah oo uu kaga beddelayo shaqada runta ah. Sida qarnigii koowaad ee kaniisadda Masiixiga ay uga jireen

Masiixyo been ah, sidaas oo kale qarnigii lix iyo tobnaadna waxaa ka soo baxay nebiyo been ah.” The Great Controversy, 186.

Qodobka aasaasiga ah ee tuducan, marka loo eego farriinta guud ee aynu wadaagayno, waa in markii Adventism-ku joojiyey inuu hayo huwadii Protestantism-ka oo si buuxda looga qaaday Sebtembar 11, 2001, haddana weli ku adkaysanayaan inay yihiin dhaqdhaqaaqii hadhay ee ku dhawaaqa qaylada weyn ee malaa’igta saddexaad. Hase ahaatee, iyagu waa kan been-abuurka ah. Haddii aadan garanayn dhaqdhaqaaqa hadda sita geeska Protestantism-ka, waxaa ku dhowaad aan suurtagal ahayn in la fahmo isbarbardhigga u dhexeeya labada gees ee Maraykanka.

Taariikhda 1843 iyo 1844 waxa lagu matalaa dhaqdhaqaaq kasta oo dib-u-habayn ah; haddana waxaannu u adeegsan doonaa bilowgii reer binu Israa’iil qadiimiga ahaa sidii dadka Ilaah doortay, iyo dhammaadkii Israa’iil ahaan dadkii Ilaah doortay, si aannu ugu muujinno isla arrintaas Israa’iilka casriga ah, annaga oo diiradda saaraya 1843 iyo 1844 sida loogu matalay mid kasta oo ka mid ah xariiqyada dhaqdhaqaaqyada dib-u-habaynta.

Muuse wuxuu sii sheegay in Rabbigu kicin doono nebi isaga la mid ah, nebigaasuna wuxuu ahaa Ciise. Luukos, kitaabka Falimaha Rasuullada, wuxuu xaqiijinayaa in Ciise uu rumoobiyeey wax sii sheegiddii Muuse.

Rabbiga Ilaahaaga ah wuxuu kaaga dhex kicin doonaa nebi adiga kaa dhex imanaya, oo walaalaha ka mid ah, aniga oo kale; isaga waa inaad maqashaan. Sharciga Kunoqoshadiisa 18:15.

Ciise waa nebiga ay tahay in aynu dhegaysanno.

Muuse wuxuu runtii awoowayaashii ku yidhi, Rabbiga Ilaahiinna ahu wuxuu idiinka dhex kicin doonaa nebi walaalihiinna ka mid ah oo iiga eg; isaga maqla wax kasta oo uu idinku yidhaahdo. Oo waxay noqon doontaa in naf kasta oo aan dhegaysan nebigaas laga baabbi’in doono dadka dhexdooda. Haah, oo nebiyadii oo dhan tan iyo Samuu’eel iyo kuwii ka dambeeyey intii ay hadleenba, sidaas oo kalena ayay sii sheegeen maalmahan. Idinku waxaad tihiin carruurtii nebiyada iyo axdigii Ilaah la dhigtay awoowayaasheen, isagoo Ibraahim ku leh, Farcankaagana waxaa ku barakoobi doona qolooyinka dhulka oo dhan. Ilaah isagoo marka hore idiin kiciyey Wiilkiisa Ciise, ayuu idiin soo diray inuu idiin barakeeyo, isaga oo midkiin kasta ka leexinaya xumaatooyinkiisa. Falimaha Rasuullada 3:22–26.

Xarriiqa dib-u-habaynta ee Masiixu waxay ka bilaabataa wakhtiga dhammaadka, sida ay u bilaabaan dhammaan xariiqyada dib-u-habayntu. “Wakhtiga dhammaadka” ee maalmihii Masiixa wuxuu ahaa dhalashadiisa. Qorniinku wuxuu caddeynayaa in dhalashadiisa ay jirtey korodhka aqoonta oo waafaqsan qeexidda “wakhtiga dhammaadka” ee ku jirta kitaabka Daanyeel. Haddii ay ahaayeen adhiirraddii, nimankii xigmadda lahaa ee bari ka yimid, Herodskii cadhooday, ama Anna iyo Simecoon oo macbudka joogay, waxaa jiray korodh aqoon markii uu dhashay. Halkaas waxaa lagu dhaafay hoggaankii kiniisadda Yuhuudda. Furriinku wuxuu ahaa mid tartiib-tartiib u socday, hase yeeshee wuxuu ku billowday diidmaddii farriintii la furfuray wakhtiga dhammaadka.

“Dadku ma oga, laakiin warkani wuxuu samooyinka ka buuxiyaa farxad. Dan ka sii qoto dheer oo ka sii jilicsan ayaa makhluuqaadka quduuska ah ee ka yimaadda dunida iftiinka loogu soo jiidayaa dhulka. Dunida oo dhammu way ka sii iftiin badan tahay joogitaankiisa aawadiis. Buuraha Beytlaxam dushooda waxaa ku soo ururay tiro aan la koobi karin oo malaa’ig ah. Waxay sugayaan calaamadda ay dunida ugu dhawaaqayaan warka farxadda leh. Haddii hoggaamiyayaashii Israa’iil ay aaminimo u ahaan lahaayeen mas’uuliyaddoodii, waxay ka qayb geli kari lahaayeen farxadda ku dhawaaqidda dhalashada Ciise. Laakiin imminka waa laga tallaabay.” The Desire of Ages, 47.

Hoggaanka Adventism-ka waa la dhaafay sannadkii 1989 markii Daanyeel kow iyo tobnaad aayadda afartan la oofiyeey. “Wakhtiga dhammaadka” ee taariikhda Muuse, kaas oo u taagnaa Ciise, wuxuu ahaa dhalashadiisii, markaas oo qoyskiisu iyo dabadeed gabadhii Fircoon ay heleen korodh aqoon ah oo ku saabsan ilmaha Muuse. Magaciisu dabcan wuxuu ka dhigan yahay “biyaha laga badbaadiyey,” Ciisena wuxuu ka dhigan yahay “Yehowah baa badbaadiya.”

Ka dib “wakhtiga dhammaadka” dhammaan khadadka dib-u-hagaajintu waxay muujiyaan meel marka aqoonta ku korodhay taariikhdaas gaarka ah loo qaabeeyo farriin loo taagi karo markhaati ahaan jiilka lagu xisaabtami doono iftiinkii la furfuray wakhtiga dhammaadka.

Yooxanaa Baabtiisaha ayaa si rasmi ah u dejiyey farriintii Masiixa, farriintii Muusena si rasmi ah ayaa loo dejiyey sannadkiisii afartanaad, markii uu isku dayay inuu reer binu Israa’iil ka samatabbixiyo Masar isagoo ku tiirsan xooggiisa. Farriintii samatabbixinta Masar waxay haddaba gashay diiwaanka guud.

Afartan sannadood dabadeed farriintii Muuse waxaa lagu xoojiyey geedkii gubanayay, waxaana la socday laba calaamadood oo muujinaya ilaahnimada Ilaah, sida ay u mataleen ushii isu beddeshay abeeso iyo gacantii baraska qabtay ee Muuse ka soo bixiyey laabtiisa. Farriintii Ciise waxaa lagu xoojiyey baabtiiskiisa, taas oo ay la socdeen laba calaamadood oo ilaahnimo ah, codkii Aabbaha iyo Ruuxa Quduuska ah. Hab-raaca xiga ee labada taariikhoodba wuxuu ka dhigan yahay niyad-jabkii ugu horreeyey, wakhtigii dib-u-dhaca, imaatinkii malaa’igta labaad ama 1843.

Niyad-jabkii ku yimid silsiladdii Muuse waxaa lagu muujiyey xaaskiisa markii malaa’igti soo degtay inay Muuse disho, maxaa yeelay wiilkiisii ma uu gudin. Cabsi darteed, Sifora qudheedu ayay ku samaysay cibaadadaas wiilkoodii. Muuse wuxuu illoobay inuu wiilkiisa gudo! Calamaddii qudheedu ee axdiga loo siiyey Ibraahim ayaa Muuse illoobay. Aabbaha Ibraahim wuxuu hore u sheegay waxsii sheegidda ku saabsan maxaabiisnimada Cibraaniyiinta iyo samatabbixintooda ay ku geli doonaan oo ay kaga bixi doonaan Masar, waxsii sheegiddiisuna waxay ahayd in si gaar ah loogu oofiyo Muuse, hase ahaatee Muuse wuxuu illoobay inuu wiilkiisa gudo. Halkaas ayuu Muuse Sifora dib ugu diray inay aabbaheed la joogto ilaa samatabbixinta dabadeed. Waxay ku raagtay Midyaan ilaa Muuse carruurtii Israa’iil ku hoggaamiyey biyihii Badda Cas dhexdooda, taas oo rasuul Bawlos inoo sheegayo inay astaan u tahay baabtiiska, kaas oo ah isla cibaadadii beddeshay gudniinka. Qodobkaas ha seegin. Imaatinka calaamadda jidka ee matalaysa malaa’igta labaad taariikhda Muuse, calaamadda jidka ee dhalisa niyad-jabkii ugu horreeyey ee taariikhdaas, wuxuu ahaa diidmo loo geystay xeerka aasaasiga ah ee xiriirka axdiga Ibraahim la lahaa Ilaah.

Niyad-jabkii ugu horreeyey ee silsiladda Masiixa ku yimid wuxuu ahaa dhimashadii Laasaros, taas oo Maarta iyo Maryan ay hubeen inayan dhici lahayn haddii Ciise uusan dib u dhigan imaatinkiisa ilaa Laasaros afar maalmood meyd ahaa. Niyad-jabkii ka dhashay in Ciise u oggolaaday saaxiibkiisii dhowaa Laasaros inuu dhinto oo qabriga ku qudhmo wuxuu ahaa mid aad u weyn, mana ahayn oo keliya labada walaalo ee gabdhaha ah, laakiin sidoo kale xertii. Habase yeeshee, sarakicidda Laasaros waxay noqotay shaabaddii adeegiddii Masiixa oo dhan.

“Dib u dhigashadii uu Masiixu ku tegayay Laasaros waxay lahayd ujeedo naxariis oo ku wajahan kuwii aan aqbalin. Wuxuu sii joogay, si uu kor u kicinta Laasaros ee kuwii dhintay uga dhigo caddayn kale oo uu siinayo dadkiisa madax adag oo aan rumaysadka lahayn, in uu dhab ahaan yahay ‘sarakicidda iyo nolosha.’ Ma uu jeclayn inuu ka quusto rajada oo dhan ee dadkaas, idaha saboolka ah ee baadida ku wareegaya ee reer binu Israa’iil. Qalbigiisu wuu jabay toobad-la’aantooda aawadeed. Naxariistiisa gudaheeda wuxuu go’aansaday inuu siiyo hal caddayn oo dheeraad ah in uu yahay Soo-celiyaha, Kan keligiis iftiinka u soo bixin kara nolosha iyo aan dhimashada lahayn. Tanu waxay ahaan lahayd caddayn aan wadaaddadu si qaldan u fasiri karin. Tanu waxay ahayd sababta dib u dhigiisa ee uu Beytaniya ugu tegayay. Mucjisadan ugu sarraysa, sarakicinta Laasaros, waxay ahayd inay shaabadeeyso shuqulkiisa iyo sheegashiisa ilaahnimada shaabbadda Ilaah.” *The Desire of Ages*, 529.

Shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun ee Ilaah waxaa lagu muujiyey taariikhda 1843 iyo 1844, waayo waxaa naloo sheegay in Laasaros uu ahaa kii Masiixa ku hoggaamiyey Yerusaaalem gelitaankii guusha. Taariikhda gelitaanka guusha waa taariikhda ay Walaashii White u adeegsatay inay ku muujiso Qayladii Habeenbadhkii ee 1843 iyo 1844. Waxay ahayd garan-waagii ku saabsanaa in Masiixu lahaa awood uu kuwii dhintay ku sara kicin karo awoodda abuurista ee Ilaah. Maryan iyo Eliisabed waxay qirteen inay ogaayeen in Ciise lahaa awood uu Laasaros ku soo sara kiciyo buunka ugu dambeeya, hase yeeshee ma ay arki karin inuu dhab ahaantii lahaa awood uu ku soo sara kiciyo isla markaas iyo meeshaas. Waxay diiddanaayeen runta qudheeda uu u yimid inuu muujiyo baabtiiskiisa iyo dhimashadiisa, bilowga iyo dhammaadka adeeggiisii shakhsiga ahaa ee saddexda sano iyo badhka ahaa. Ma ay arki karin ilaa dhagixii xabaasha laga qaaday, sida gacantiisaba hadhow looga qaadi lahaa qalad ku jiray qaar ka mid ah tirooyinka ku yaallay jaantuskii 1843.

Muuse, ka dib markii uu Sipora ka diray halganka soo socda ee Fircoon, waxaa la kulmay walaalkiis ka weyn Haaruun, labadii rasuulna waxay u gudbeen Masar iyagoo matalaya farriintii malaa’igta labaad. Ka hor intaan belaayooyin lagu soo dejin Masar, Muuse wuxuu uga digay Fircoon in haddii uusan Israa’iil, curadkii Ilaah, sii dayn si uu u baxo oo u caabudo, markaas Ilaah dili doono curadka Masar.

Markaasaa Rabbigu wuxuu Muuse ku yidhi, Markaad ku noqoto Masar, ka firso inaad Fircoon hortiisa ku samayso yaabyadaas oo dhan ee aan gacantaada geliyey; laakiin anigu qalbigiisa waan adkayn doonaa, si uusan dadka u sii dayn. Oo waxaad Fircoon ku tidhaahdaa, Rabbigu wuxuu leeyahay, Israa’iil waa wiilkayga, waa curadkayga. Oo waxaan kugu leeyahay, Wiilkayga sii daa inuu ii adeego; oo haddaad diiddo inaad sii dayso, bal eeg, anigu waxaan dili doonaa wiilkaaga, kaas oo ah curadkaaga. *Baxniintii* 4:21–23.

Qayladii Habeenbadhku waxay ahayd wax sii sheegid mustaqbalka la fulin doono.

“Badbaadintii reer binu Israa’iil ee Masar lagaga soo samatabbixiyey, quduus ka dhigiddii curadka mar kale ayaa la amray. Intii ay reer binu Israa’iil addoonnimo ugu jireen Masriyiinta, Rabbigu wuxuu Muuse faray inuu u tago Fircoon oo ah boqorka Masar, oo ku yidhaahdo, ‘Rabbigu wuxuu leeyahay, Israa’iil waa wiilkayga, xataa curadkayga: oo anna waxaan kugu leeyahay, Wiilkayga sii daa, si uu ii adeegto; oo haddii aad diiddo inaad sii dayso, bal eeg, anigu waxaan dili doonaa wiilkaaga, kaasoo ah curadkaaga.’ Baxniintii 4:22, 23.”

Muuse wuxuu gaadhsiiyey farriintiisii; laakiinse jawaabtii boqorkii kibirka badnaa waxay ahayd, “Bal yaa Rabbigu yahay, si aan codkiisa u addeeco oo aan reer binu Israa’iil u sii daayo? Anigu Rabbiga ma aqaan, mana sii dayn doono reer binu Israa’iil.” Baxniintii 5:2. Rabbigu dadkiisa ayuu ugu hawlgalay calaamooyin iyo yaabab, isagoo Fircoon ku soo dejiyey xukuno aad u daran. Ugu dambayntiina malaa’igtii wax baabbi’isay ayaa lagu amray inay disho curadyada dadka iyo duunyadaba ee reer Masar. Si reer binu Israa’iil loo badbaadiyo, waxaa lagu amray inay tiirarka albaabbadooda ku mariyaan dhiigga wan la gawracay. Guri kasta waa in la calaamadeeyaa, si marka malaa’igtu u timaaddo hawsha geerida, ay uga gudubto guryaha reer binu Israa’iil.” *The Desire of Ages*, 51.

Farriintii Oohinta Habeennimo ee loo diray Fircoon waxay tilmaamaysay dhimashada curadyada si jawaab looga bixiyo caasinimadii Fircoon. Markii farriinta lagu qoro diiwaanka, belaayooyinkii, kuwaas oo matalayay awoodda Oohinta Habeennimo xagaagii 1844, ayaa lagu soo dejiyey Masar. Farriintii Oohinta Habeennimo waxay ku fidaysay dalka oo dhan sidii hir duufaan ah xagaagii 1844. Belaayooyinkii waxay ku fideen Masar oo dhan, oo markii dhimashadii curadyada ee la ballanqaaday timidna, qaylo ayaa saqbadhkii laga maqlay Masar oo dhan.

Muuse wuxuu yidhi, Rabbigu sidan buu leeyahay, Qiyaastii saqbadhka ayaan u bixi doonaa dhexda Masar; oo curadka kasta oo dalka Masar ku dhex jiraa wuu dhiman doonaa, laga bilaabo curadka Fircoon oo carshigiisa ku fadhiya ilaa curadka addoonta gabadha ah ee ka dambaysa dhagaxa wax lagu shiido; iyo curadka xoolaha oo dhan. Oo qaylo weyn baa ka jiri doonta dalka Masar oo dhan, taasoo aan weligeed mid la mid ahi ka dhicin, mana mar dambena mid la mid ahi dhici doonto. Baxniintii 11:4–6.

Gelitaankii guusha lahaa ee Masiixu ku galay Yerusaaalem wuxuu u horseeday iskutallaabta Kalvari, xertiisii Masiixa iyo kuwa kale ee raacsanaana waxay la kulmeen Niyad-jab Weyn.

“Niyad-jabkeenu ma gaadhin sida kii xerta ahaa. Markii Wiilka Aadanuhu si guul leh ugu soo galay Yerusaaalem, waxay filayeen in boqor loo caleemo saaro. Dadkiina waxay ka soo qulqulayeen dhammaan gobolladii ku wareegsanaa, oo waxay ku qaylinayeen: ‘Hosanna Wiilka Daa’uudow.’ Oo markii wadaaddadii iyo waayeelladii Ciise ka baryeen inuu aamusiiyo dadkii badnaa, wuxuu ku dhawaaqay in haddii ay kuwanu aamusi lahaayeen xataa dhagaxyadu qaylin lahaayeen, waayo wax sii sheegiddu waa inay rumoowdaa. Hase yeeshee maalmo yar gudahood xertan isla ah waxay arkeen Macallinkoodii ay jeclaayeen, kaasoo ay rumaysnaayeen inuu ku talin doono carshiga Daa’uud, isagoo ku fidsan iskutallaabta arxan darran dusheeda, iyadoo ay hoostiisa ku jeesjeesayeen oo ku caayayeen Farrisiintii. Rajadoodii sarraysay way burburtay, oo gudcurkii dhimashadu ku hareereeyey iyaga.” *Testimonies*,

volume 1, 57, 58.

Niyad-jabkii weynaa ee xertii iyo kuwii Millerites sidoo kale waxaa lagu metelaa Cibraaniyiintii ku xannibnayd inta u dhexeysa ciidankii Fircoon iyo Badda Cas.

“Waxaa inagu ifaya iftiinkii uruursanaa ee qarniyadii tegay. Diiwaanka hilmaankii reer binu Israa’iil waxaa loo xafiday iftiimintayada. Wakhtigan Ilaah wuxuu gacantiisa u fidiyey inuu isu soo ururiyo dad ka kala imanaya quruun kasta, qabiil kasta, iyo af kasta. Dhaqdhaqaaqii imaatinka dhexdiisa wuxuu u shaqeeyey dhaxalkiisa, sida uu ugu shaqeeyey reer binu Israa’iil markuu Masar ka soo hoggaaminayey. Niyad-jabkii weynaa ee 1844 rumaysadka dadkiisa waa la tijaabiyey sida kii Cibraaniyiinta loogu tijaabiyey Badda Cas.” Testimonies, volume 8, 115, 116.

Waa muhiim in la arko in markii Masiixu Yerusaaalem soo galay, waxyiigii saacaddaas uu dhaliyey qarax ammaan ah, kaas oo Farrisiintii ay doonayeen inay aamusayaan. Dulucda heesta ammaantu waxay ahayd tixraaca ah in Ciise yahay Wiilka Daa’uud, waana isla astaanta uu Masiixu u adeegsaday inuu ku calaamadeeyo dhammaadka wada-xidhiidhkiisii afka ahaa ee uu la lahaa Yuhuuddii dood-yaqaanka ahayd. Waxa Yuhuudda ugu sii dhib badnaa waxay ahayd garashada in markii ay Ciise ugu yeedhayeen Wiilka Daa’uud, ay si macne ahaan ka dhalanaysa ugu tixraacayeen gelitaankii boqornimo ee guusha lahaa ee Boqor Daa’uud ku galay Yerusaaalem.

Taariikhda shaqadii Daa’uud ee keenista sanduuqa axdiga Yerusaaalem, awoodsiinta farriinta waxaa matalayay awoodsiinta Daa’uud.

Daa’uudna wuu sii socday, wuuna weynaanayay, Rabbiga Ilaaha ciidammaduna wuu la jiray. 2 Samuu’eel 5:10.

Dabadeedna Daa’uud wuxuu go’aansaday inuu sanduuqii axdiga keeno Yerusaaalem. Markii sanduuqii axdiga la keenayay magaalada Daa’uud, waxaa jiri lahaa niyad-jab, sida ku dhacda khad kasta oo dib-u-habayn ah. Cuusah, oo magiciisu yahay xoog, isagoo si buuxda u og in aan loo idman inuu taabto sanduuqa, ayuu haddana sidaas sameeyey. Arrintii qudheeda ee markii hore sanduuqa gelisay maxaabiisnimo waxay ahayd caasinimo ka dhan ah doonista Rabbiga ee la muujiyey, iyo ku-dhiirrasho la xiriirta xoogga ku xiran sanduuqa Ilaah. Hase yeeshee Cuusah, oo ahaa nin xoog badan oo Daa’uud la jiray, wuu caasiyey, sida Muuse ugu caasiyey amarkii gudniinka. Cuusah waxaa lagu dhuftay dhimasho, sanduuqiina wuxuu ku hakaday Yerusaaalem dibaddeeda ilaa Daa’uud fahmay in kuwii ilaalinayay meeshii sanduuqu ku sii hadhay dhimashadii Cuusah ka dib la barakeynayay. Markaasaa Daa’uud mar kale u baxay inuu sanduuqa keeno Yerusaaalem. Markii Daa’uud isagoo cayaaraya uu soo galay Yerusaaalem, afadiisii waxay aragtay qaawanaantiisa, aad bayna uga niyad jabtay.

Saddex sadar oo dhaqdhaqaaqyo dib-u-habayn ah, kuwaas oo dhammaantood ka hadlaya 1843 iyo 1844, oo ah muddadii ay niman xaq ah iyo nebiyo damceen inay arkaan oo ay maqlaan. Astaamaha imaatinka malaa’igta labaad, sidaasna ku calaamadinaya wakhti dib-u-dhac ah iyo niyad-jab, dhammaantood way fudud yihiin in la arko. Runaha qoto-dheer waxay muujinayaan in niyad-jabku uusan si fudud u ahayn faham-khalad ka yimid Muuse, ama Cuusaah ama Maarta iyo Maryan, balse uu ahaa niyad-jab ku xidhnaa diidmada mabda’ aasaasi ah oo la xidhiidha isla taariikhdiisii lagu

dhax fuliyey niyad-jabkaas. Muuse ahaan waxay u ahayd calaamadda gudniinka, Cuusaahna waxay u ahayd ku-dhiirrasho ku saabsan amarrada Ilaah ee la xidhiidha sanduuqa axdiga, Maarta iyo Maryanna waxay u ahayd iimaan-la'aan ku saabsan xoogga abuurka ee Masiixa ee wax lagu soo sara kiciyo.

Muuse, mawduuca ugu xuddunta badan ee adeeggiisu wuxuu ahaa in la aasaaso xiriir axdi ah oo lala yeesho dad la doortay, hase yeeshee Muuse wuxuu illoobay calaamaddii axdigaas. Cuusahna, arrintu waxay ahayd mabda'a qudhiisa ee quduusnimada sharciga Ilaah, kaas oo sanduuqa axdigu u ahaa astaantiisa. Maartha iyo Maryanna, waxay ahayd isla xuddunta adeegga Masiixa, oo ka bilaabmayba baabtiiskii, kuna dhammaanaysa dhimashadiisii, aaskiisii, iyo sarakiciddiisii sida lagu sii tilmaamay bilowgii adeeggiisa. Niyad-jabkii ugu horreeyey ee 1843 waxaa sababay khalad ku jiray qaar ka mid ah tirooyinka ku yaallay shaxda, kaas oo ahaa dhammaystirka wax sii sheegidda Xabaquuq. Khaladku wuxuu ku saabsanaa mabda'a ugu sarreeya ee dhaqdhaqaaqii Miller—mabda'a maalin sannad u ah.

“Toddobada onkod” waxay metelaan dhaqdhaqaaqii Imaatinka ee 1840 ilaa 1844, hase yeeshee gudaha dhaqdhaqaaqaas waxaa ku jira taariikhda 1843 ilaa 1844, taas oo ku bilaabata kuna dhammaata niyad-jab, sidaas darteedna saareysa saxiixa Alfa iyo Omega taariikhdaas. Taariikhdaasuna waa isla taariikhdii Ciise iyo Ellen White tilmaamayaan inay tahay taariikhda quduuska ah ee kuwa xaqa ahu had iyo jeer u hiloobeen inay arkaan.

Afartaas sadar; Muuse, Daa'uud, Masiixa iyo Milleriyiintu waxay baraan in marka masalkii tobanka gabdhood mar kale lagu celiyo dhammaadka dunida ay jiri doonto awoodsiin, aan ahayn tii farriinta malaa'igta labaad, balse tii farriinta malaa'igta saddexaad, taas oo ay raacdo niyad-jab, kuna billowda wakhti dib-u-dhac ah.

Markii malaa'igii kowaad soo degay 11-ka Agoosto, 1840, wuxuu xaqiijiyey xeerkaa nebinnimo ee ugu weynaa ee Milleriyiinta, niyad-jabkoodii ugu horreeyeyna si gaar ah ayuu ula xidhiidhi lahaa xeerkaas. Markii niyad-jabkaas iyo muddadii dib-u-dhaca ay ku dhammaadeen Qayladii Habeenbadhkii, farriintaasna sidoo kale waxay la xidhiidhi lahayd mabda'a maalin sannad u ah, sidaas oo kalena aqoonsigii ahaa in Masiixu iman doono 22-ka Oktoobar, 1844. Afarta calaamadood ee jidka ee 1840 ilaa 1844 dhammaantood waxay ku xidhnaayeen mabda'a maalin sannad u ah.

Yuhuudda waxaa laga dhigay kuwo lagu aamino sharciga Ilaah, arrinta uu xariiqda Muuse metelayo na waa sharciga Ilaah iyo qaynuunnada. Taariikhda Daa'uudna mar kale waxay ahayd sharciga Ilaah. Taariikhda Masiixana waxay ahayd sharciga Ilaah, waayo dhiig daadis la'aanteed ma jirto dembi-dhaaf dembiga sharciga Ilaah uu dembilaha u muujiyey. Laakiin Adventism-ka waxaa laga dhigay kuwo lagu aamino oo keliya ma aha sharciga Ilaah, balse sidoo kale Erayga nebiyadeed.

Sidaas daraaddeed, mawduuca ku jira taxanaha taariikhda Millerite waa qawaaniinta nebiyadeed ee Ilaah. Dhammaadka Adventism-ka, mar kale waxa ay ku saabsanaan doontaa xeerarka fasiraadda nebiyadeed, laakiin tan iyo 1844 wakhtiga nebiyadeed mar dambe lama dabaqi karo. Qawaaniinta dhammaadka waxay ku salaysan yihiin Alpha iyo Omega oo dhammaadka ka muujinaya bilowga.

Markii sarreyntii Cusmaaniyiintu dhammaatay iyadoo la oofinayo hooggii labaad, taas oo matalaysay hawshii nebinnimo ee Islaamka, wax sii sheegiddii saddex boqol iyo sagaashan iyo kowdii sannadood iyo shan iyo tobanka maalmood ee Muujintii 9:15 way rumoowday, waxaana la xaqiijiyey “mabda’a maalinta ee sannadka loo tiriyo,” kaas oo ah xudunta shaqadii Miller.

Markii Islaamku ku dhufatay Sebtembar 11, 2001, imaatinka hoogga saddexaad ee lagu dhammaystirayo Muujintii 8:13 waa la dhammaystiray, waxaana la xaqiijiyey mabda’a ahaa wadnaha shaqada Future for America; mabda’aas oo si fudud loo yidhaahdo yahay soo-noqoshada taariikhda. Wax sii sheegid ku saabsan buunka hoogga oo matalaya Islaamka ayaa la xaqiijiyey markii malaa’igtii Muujintii tobnaad ee 1840 iyo malaa’igtii Muujintii siddeed iyo tobnaad ee 2001 labaduba ay rumoobeen. Taariikhdu way soo noqotay. Waxa xiga ee la filan lahaa waa niyad-jab.

Niyad-jabku waxay keenaysaa wakhti dib-u-dhac ah. Niyad-jabku wuxuu qalbi-jab iyo kala-firdhin ku keeni lahaa kuwa ku lug lahaa hawsha. Niyad-jabkaasna wuxuu ku imanayey dayac loo geestay sharci asaasi ah oo wax sii sheegidda ah, oo runtii ah xeerka koowaad ee wax sii sheegidda ee la aasaasay bilowgii Adventism-ka. Awood-siintii Sebtembar 11, 2001 waxay la xidhiidhay Islaamka, niyad-jabkii Luulyo 18, 2020-na wuxuu ku saabsanaa Islaamka. Waxaa naloo sheegay in wixii u saamaxay Samuel Snow iyo kuwa kale dabadeed inay gartaan taariikhda Oktoobar 22, 1844 ay ahayd in Rabbigu gacantiisa ka qaaday qalad ku jiray qaar ka mid ah tirooyinka ku yaallay shaxdii 1843. Markaas Snow iyo Millerites-ku waxay arkeen in isla caddayntii ku hoggaamisay inay saadaaliyaan sannadka 1843 inuu yahay xilliga rumoobidda wax sii sheegidda labada kun iyo saddex boqol ee sannadood, haddana la gartay inay tahay isla caddayntaas qudheeda tan u saamaxday inay aqoonsadaan Oktoobar 22, 1844.

“Ciise iyo ciidankii samooyinka oo dhammu waxay si naxariis iyo jacayl leh u eegeen kuwii, iyagoo filasho macaan leh, muddada dheer u hanqal taagay inay arkaan Isaga ay nafahoodu jeclaayeen. Malaa’ig baa dul heehabayay hareerahooda, si ay u xoojiyaan saacaddii imtixaankooda. Kuwii dayacay inay aqbalaan farriintii samada waxaa looga tegey gudcur, oo cadhadii Ilaahna way ka holacday iyaga, maxaa yeelay ma ay doonayn inay aqbalaan iftiinkii uu samada uga soo diray. Kuwii aaminka ahaa ee niyad jabay, oo aan fahmi karin sababta Rabbigood u iman waayay, gudcur laguma tegin. Mar kale ayaa loo hoggaamiyey Kitaabbadooda Quduuska ah si ay u baadhaan xilliyada nebiyadeed. Gacantii Rabbiga ayaa laga qaaday tirooyinka, qaladkiina waa la sharraxay. Waxay arkeen in xilliyadii nebiyadu gaadhayeen 1844, iyo in isla caddayntii ay soo bandhigeen si ay u muujiyaan in xilliyadii nebiyadu ku xidhmeen 1843, ay caddaynaysay inay ku dhammaanayeen 1844. Iftiin ka yimid Erayga Ilaah ayaa ku ifay xaaladdooda, waxayna ogaadeen waqti dib-u-dhac ah—‘In kastoo ay [riyadu] raagto, sug iyada.’ Jacaylkoodii ay u qabeen imaatinka degdegga ah ee Masiixa, waxay ku indho-tireen dib-u-dhaca riyada, kaas oo loogu talagalay inuu muujiyo kuwa sugaya ee runta ah. Mar kale waxay lahaayeen waqti go’an. Habase yeeshee waxaan arkay in badan oo iyaga ka mid ahi aanay ka sara kici karin niyad-jabkoodii ba’naa si ay u yeeshaan heerkaas qiiri iyo tamar ee calaamad u ahaa rumaysadkoodii 1843.” Early Writings, 236, 237.

Waa inaga gudboon in aynu filanno in caddaymihii horseeday saadaasha ahayd in Islaamku weerari doono Maraykanka 18-ka Luulyo, 2020, ay xaqiijin doonaan in sharciga Axadda ee

dhowaan imanaya, Islaamku yahay xukunka lagu soo dejinayo Maraykanka, iyada oo curiyaha wakhtiga aanu mar dambe la xidhiidhin dhacdadaas.

Afar calaamadood oo waaweyn oo taariikheed oo ku jira taariikhda 1840 ilaa 1844. Calaad kastaa waxay la xidhiidhaa adeegsiga qaanuunka koowaad ee Miller—mabda’ a ah maalin sannad u dhiganta.

Afar calaamadood oo aasaasi ah ayaa ku jira taariikhda laga bilaabo 2001 ilaa sharciga Axadda. Sebtembar 11, 2001 waxay ahayd Islaam. Saadaashii fashilantay ee Luulyo 18, 2020 waxay ku saabsanayd Islaam. Calaad kastaa waxay la xidhiidhaa ku-dhaqanka xeerka aasaasiga ah ee Future for America—ku-celcelinta taariikhda. “Toddobada onkod” waxay matalaan dhacdooyin mustaqbalka ah oo lagu muujin doono siday u kala horreeyaan. Calaamaddii ugu horraysay ee afarta calaamadood waxay ahayd Sebtembar 11, 2001, taas oo aqoonsanaysay weerar uu Maraykanka ku qaaday Islaam, iyada oo fulin u ah hooggii saddexaad. Calaamadda ugu dambaysa, oo matalaysa sharciga Axadda ee taariikhdeenna, waa inay ku saabsan tahay Islaam, waayo Alfa iyo Omega had iyo jeer waxay tusaan dhammaadka laga soo bilaabo bilowga, Alfa iyo Oomegana waa Kan xidhay “toddobada onkod” taariikhdan qudheeda aawadeed. Islaam ayaa weerari doona Maraykanka marka uu yimaado sharciga Axadda.

Tani waa mid ka mid ah saddexda qodob ee aasaasiga ah ee furfuridda toddobada onkod oo hadda la furayo. Markii Muuse ku dhawaaqay farriinta astaynaysay Qayladii Habeenbarka ee khadkiisa taariikhda, dhaqdhaqaaqyadii ugu dambeeyey waxay noqdeen kuwo degdeg ah. Toban belaayo oo ka sarraysa dabiiciga ah oo wax baabbi’isa, ilaa wax sii sheegiddii curadka laga oofiyey, taasoo dhalisay qayladii Habeenbarka ee Masar. Markii Masiixu Yeruusaalem galay, tillaabooyinkii degdegga ahaa ee iskutallaabta ku sii jeeday way bilaabmeen. Markii farriinta la ku dhawaaqay, dib u noqosho ma jirin. Laga soo bilaabo shirkii xerada Exeter 12-kii Agoosto, 1844, wax ka yar laba bilood ka dib saadaashii waa la oofiyey.

Oo haddana Eraygii Rabbigu ii yimid, isagoo leh, Wiilka Adamow, maahmaahdee baa idinku dhex taal dalka reer binu Israa’iil, oo leh, Wakhtigii wuu dheeraaday, oo wax aragti kastaa way baabba’day? Sidaas daraaddeed waxaad ku tidhaahdaa, Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Maahmaahdan waan joojin doonaa, oo mar dambe ma ay ugu adeegsan doonaan maahmaah ahaan dalka Israa’iil; laakiinse waxaad ku tidhaahdaa, Wakhtigu waa dhow yahay, oo rumoobidda wax aragti kastaana waa timid. Waayo, mar dambe guriga Israa’iil dhexdiisa ma jiri doonto wax aragti aan micne lahayn ama wax sii-sheegid sasabasho ah. Waayo, anigu waxaan ahay Rabbiga; waan hadli doonaa, oo erayga aan ku hadlo wuu rumoobi doonaa; mar dambe dib looma dhigi doono; waayo, wakhtigiinna, guri caasiyow, ayaan erayga ku hadli doonaa, oo waan oofin doonaa, ayaa Sayidka Rabbiga ahu leeyahay. Oo haddana Eraygii Rabbigu ii yimid, isagoo leh, Wiilka Adamow, bal eeg, kuwa guriga Israa’iil waxay yidhaahdaan, Aragtida uu arkaa waa wakhti badan oo iman doona aawadeed, oo wuxuu wax ka sii sheegaa wakhtiyo fogfog. Sidaas daraaddeed waxaad ku tidhaahdaa, Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Erayadayda mar dambe midna dib looma dhigi doono, laakiinse eraygii aan ku hadlay waa la oofin doonaa, ayaa Sayidka Rabbiga ahu leeyahay. Ezekiel 12:21–28.